

Пшезмирський Д.В., магістрант
Науковий керівник – Лаговська О.А., д.е.н., професор
Державний університет «Житомирська політехніка»

ВПЛИВ РОЗМІРУ ПІДПРИЄМСТВА НА ОРГАНІЗАЦІЮ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

Організація обліку передбачає необхідність врахування ряду факторів, що впливають на даний процес та обумовлені специфікою діяльності суб'єкта господарювання. Серед них розмір підприємства, організаційна структура управління, технологія виробництва, галузь, вид діяльності, виробнича структура, масштаби діяльності підприємства, стратегія фінансово-господарського розвитку, система інформаційного забезпечення підприємства, система оподаткування тощо. Дослідженням факторів впливу на організацію бухгалтерського обліку у своїх працях займалися Бутинець Ф.Ф., Кужельний М.В., Лаговська О.А., Лайчук С.М., Лінник В.Г., Пилипенко А.А., Пушкар М.С., Сук П.Л. та інші. Системний підхід до факторів, що впливають на організацію бухгалтерського обліку, дає змогу побудувати облікову політику підприємства.

Під розміром підприємства слід розуміти його величину, ступінь розвитку. Величина підприємства справляє визначальний вплив на його діяльність та на організацію бухгалтерського обліку на ньому,

Залежно від критерію виміру можна виділити кількісний, якісний і комбінований підходи до визначення розміру підприємства. Найбільш часто в дослідницьких цілях використовується кількісний підхід, заснований на використанні показників обсягу продаж (річний оборот), кількістю працюючих, балансової вартості активів або основних засобів. Основною перевагою кількісних визначень є зручність їх використання.

Так, до 2018 року підприємства для визначення свого розміру керувались нормами Господарського Кодексу, залежно від кількості працюючих та доходів від будь-якої діяльності за рік вони належали до суб'єктів малого підприємництва, у тому числі до суб'єктів мікропідприємництва, середнього або великого підприємництва [1. розділ 2, глава 6].

З 1 січня 2018 року для цілей бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності запроваджені свої критерії градації підприємств Законом України «Про бухгалтерський облік на фінансову звітність в Україні» [2, ст. 2]. Їх, крім бюджетних установ, розділяють на мікро-, малі, середні та великі залежно від інших категорій: 1) балансової вартості його активів. 2) чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг). 3) середньої кількості працівників.

Для віднесення підприємства до певної категорії досить, щоб показники його фінансової звітності за рік, що передує звітному, відповідали одночасно щонайменше двом критеріям.

Для визначення відповідності першому і другому критеріям, зазначеним в євро, застосовується офіційний курс гривні щодо іноземних валют (середній за період), розрахований на підставі курсів Національного банку України, що встановлювались для євро протягом відповідного року.

Також слід врахувати, що новоутворені підприємства під час визначення відповідності критеріям застосовують показники на дату складання річної фінансової звітності. Тобто у першому звітному періоді (яким вважається рік з дати початку створення підприємства до 31 грудня) нові підприємства вперше визначатимуть, до якої категорії вони належать, за результатами власної діяльності в такому році.

Якщо підприємство однієї з наведених категорій за показниками річної фінансової звітності протягом двох років поспіль не відповідає наведеним критеріям, воно відноситься до відповідної категорії підприємств. Отже, передбачено можливість автоматичного переходу з однієї категорії підприємств до іншої. Але такий перехід можливий протягом двох років – тобто, наприклад, якщо у одному році велике підприємство відповідає критеріям середнього, статус середнього підприємства воно отримає лише в наступному звітному році, і то якщо відповідатиме критеріям середнього підприємства за показниками фінансової звітності такого року.

У свою чергу, правильний вибір категорії підприємства впливає на формат фінансової звітності (зокрема для мікропідприємств та малих підприємств відповідно до НП(С)БО 25 [3]) та на звітний період. Адже склад та обсяг фінансової звітності підприємства безпосередньо залежить від того, до якої категорії суб'єктів господарювання належить підприємство.

Таким чином, у напрямі удосконалення організації бухгалтерського обліку важливим є визначення розміру підприємства як фактору впливу на його облікову політику. При складанні розпорядчого документу про облікову політику виникає багато проблем, які можуть бути вирішені лише за умови чіткого розуміння значення облікової політики, врахування факторів, що на неї впливають, а також розробки чіткого змісту та структури розпорядчого документу про облікову політику.

Список використаної літератури:

1. Господарський Кодекс України [Електронний документ]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
2. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [Електронний документ]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14>
3. НП(С)БО 25 «Спрощена фінансова звітність» [Електронний документ]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0161-00>